

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi A. sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w W.,
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VII AGa 875/19,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 11 stycznia 2024 r.,

oddala skargę.

[SOP]

UZASADNIENIE

A. sp. z o.o. sp. k. z siedzibą we Wrocławiu reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika adwokata J.S. (dalej: „Skarżący”) pismem z 15 listopada 2023 r. złożył skargę na przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelaktualnej, [...] z powództwa Skarżącego przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki domagając się:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelaktualnej, [...] nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. wyznaczenia terminu do podjęcia odpowiednich czynności przez Sąd Apelacyjny w Warszawie;

3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego sumy pieniężnej w wysokości 5000 zł;
4. zasądzenie na rzecz skarżącego od Sądu Apelacyjnego w Warszawie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi na przewlekłość postępowania Skarżący stwierdził, że 27 marca 2020 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy zobowiązał Skarżącego do prawidłowego wykazania umocowania w sprawie w terminie tygodnia od dnia doręczenia wezwania pod rygorem zwrotu odpowiedzi na apelację. Pismo zostało doręczone 25 maja 2020 r., a 27 maja 2020 r. wysłano odpowiedź na wezwanie wraz z pełnomocnictwem. Następnie 25 września 2020 r. Sąd zawiadomił pełnomocnika o skierowaniu sprawy na posiedzenie niejawne, natomiast 2 października 2020 r. Skarżący nie wyraził zgody na skierowanie sprawy na posiedzenie niejawne (pismo wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 6 października 2020 r.). Skarżący wyjaśnił następnie, że z Portalu Informacyjnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie wynika, że ostatnia czynność została podjęta 29 stycznia 2021 r. (posiedzenie odroczone). W ocenie Skarżącego Sąd Apelacyjny w Warszawie do dnia złożenia skargi na przewlekłość postępowania nie podjął żadnych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, pomimo, że sprawa wpłynęła do tego Sądu 21 listopada 2019 r, zaś ostatnia czynność miała miejsce 29 stycznia 2021 r., przy czym ostatnie pismo do Skarżącego zostało skierowanie 25 września 2020 r.

Biorąc pod uwagę powyższe Skarżący wyjaśnił, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), przewlekłość postępowania zachodzi, gdy postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. Zgodnie natomiast z art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, przy analizie przesłanek przewlekłości uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania (od jego wszczęcia do chwili rozpoznania

skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona), charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawichości, znaczenie rozstrzyganych w niej zagadnień oraz zachowanie strony, która zarzuciła przewlekłość.

Biorąc pod uwagę wskazane okoliczności Skarżący stwierdził, że rozpatrywanie niniejszej sprawy trwa dłużej niż to konieczne dla jej wyjaśnienia. W ocenie Skarżącego przez ponad 2 lata nie podjęto żadnych czynności zmierzających do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, co stanowi podstawę żądania zasądzenia na rzecz Skarżącego zadośćuczynienia w wysokości 5000 zł. Zgodnie bowiem z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania wskazana suma pieniężna stanowi wystarczającą sankcję za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości, pełniąc jednocześnie funkcję rekompensaty. Z uwagi na wszystkie wskazane okoliczności Skarżący wniósł jak we wstępie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość postępowania nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Judykatura Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności

sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzeczniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko

Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, *Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe. Choć trafnie podniósł Skarżący, że od daty przedstawienia Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie sprawy wraz z apelacją upłynęło ponad dwadzieścia cztery miesiące, a w sprawie nie odbyła się rozprawa, to jednak nie można tracić z pola widzenia, że Sąd Apelacyjny w Warszawie zarządzeniem z 25 września 2020 r. (k. 119 akt sądowych) zawiadomił Skarżącego o skierowaniu sprawy na posiedzenie niejawne, zaś ten pismem z 2 października 2020 r. nie wyraził na to zgody (k. 122 akt sądowych). Z akt sprawy wynika nadto, że zarządzeniem z 20 października 2020 r. sprawa została skierowana do wyznaczenia terminu rozprawy zgodnie z kolejnością wpływu (k. 124 akt sądowych), a następnie zgodnie z wnioskiem strony zarządzeniem z 21 stycznia 2021 r. skierowano ją na rozprawę (k. 126 akt sądowych).

Biorąc zatem pod uwagę cel skargi na przewlekłość postępowania, który przejawia się w zapewnieniu sprawnego przebiegu postępowania stwierdzić należy, że jej uwzględnienie winno służyć przyspieszeniu rozpoznania sprawy, co w realiach sprawy objętej skargą nie będzie mogło zostać zrealizowane. Skarżący sam nie wyraził zgody na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym, co świadczy o tym, że liczył się z koniecznością oczekiwania na rozpoznanie sprawy zgodnie z kolejnością wpływu. Skoro zatem osiągnięcie celu, jakemu instytucja skargi na przewlekłość postępowania służy, nie jest możliwe, to brak jest podstaw do uwzględnienia skargi. Podkreślenia wymaga w tym miejscu również, że choć w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, zgodnie z którym znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06), to w realiach sprawy objętej skargą u podstaw decyzji o odwołaniu terminu rozprawy wyznaczonego ostatecznie na 1 grudnia 2022 r. leżała absencja sędziego referenta spowodowana problemami zdrowotnymi, a tym samym opóźnienie w tym zakresie nie było wynikiem wadliwej organizacji pracy sądu, a okolicznościami obiektywnymi, niezależnymi od sądu.

Dlatego też Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, oddalił skargę.

[ał]